

RIKSDAGENS SVAR 253/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till medborgarskapslag

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till medborgarskapslag (RP 235/2002 rd).

Beredning i utskott

Grundlagsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (GrUB 8/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Medborgarskapslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

I denna lag föreskrivs om förutsättningarna för att förvärva, behålla eller förlora finskt medborgarskap samt om förfarandet vid behandlingen av ett sådant ärende.

Syftet med denna lag är att reglera förvärv och förlust av finskt medborgarskap med beaktande av både den enskildes och statens fördel, att förebygga och begränsa statslöshet samt att tillgodose och främja principerna för god förvaltning och rättssäkerhet vid behandlingen av ärenden som hänför sig till medborgarskap och vid beslutsfattandet.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *medborgarskap* ett rättsligt förhållande mellan individen och staten som anger individens ställning i staten och med hjälp av vilket de viktigaste rättigheterna och skyldigheterna i förhållandet mellan individen och staten bestäms,

2) *utlänning* en person som inte är finsk medborgare,

3) *ofrivilligt statslös* en person som inte har någon stats medborgarskap och som är statslös utan sin egen eller sin vårdnadshavares vilja,

4) *frivilligt statslös* en person som inte har någon stats medborgarskap och som har blivit statslös av egen eller sin vårdnadshavares vilja,

5) *person med okänt medborgarskap* en person beträffande vilken uppgift om medborgarskap eller statslöshet saknas,

6) *medborgarskapsstatus* nuvarande och tidigare medborgarskap, statslöshet eller okänt medborgarskap,

7) *barn* en ogift person under 18 år,

8) *make* vederbörandes äkta make och en person som lever under äktenskapsliknande förhållanden med vederbörande; bestämmelserna om make tillämpas också på en person som med vederbörande lever i ett förhållande som avses i lagen om registrerat partnerskap (950/2001),

9) *sökande* en person som har gjort ansökan om eller anmälan för förvärv av eller befrielse från finskt medborgarskap eller på vars vägnar vårdnadshavaren eller intressebevakaren har gjort ansökan om eller anmälan för förvärv av eller befrielse från finskt medborgarskap, och

10) *medsökande* ett barn som den sökande har vårdnaden om och för vilket med samma ansökan eller anmälan önskas finskt medborgarskap eller befrielse från finskt medborgarskap.

3 §

Utlänningsverkets uppgifter

Utlänningsverket beslutar om förvärv, behållande och förlust av finskt medborgarskap samt om bestämmande av medborgarskapsstatus enligt denna lag.

Formulären för de blanketter som behövs för en ansökan eller anmälan som avses i denna lag fastställs av Utlänningsverket.

4 §

Förebyggande av statslöshet

Bestämmelserna i denna lag om förlust av och befrielse från medborgarskap får inte tillämpas, om en person till följd av tillämpningen av dem skulle bli statslös.

5 §

Hörande av barn och vårdnadshavare

Ett barn som har fyllt 12 år skall höras om en ansökan eller anmälan som gäller honom eller henne. En annan vårdnadshavare än den som gjort ansökan eller anmälan skall också höras med anledning av ansökan eller anmälan, förutom när hans eller hennes vistelseort är okänd och den inte kan klarläggas.

Ett barn som har fyllt 15 år kan inte förvärva finskt medborgarskap på ansökan eller efter anmälan och inte heller befrias från detta, om han eller hon har meddelat att han eller hon motsätter sig beviljandet av medborgarskap eller befrielsen från detta. Ett barn kan inte heller förvärva finskt medborgarskap på ansökan eller efter anmälan och barnet kan inte heller befrias från det, om någon annan vårdnadshavare än den som gjort ansökan eller anmälan har meddelat att han eller hon motsätter sig att barnet beviljas medborgarskap eller befrias från detta.

Trots att barnet eller en annan vårdnadshavare än den som gjort en ansökan eller anmälan motsätter sig detta, kan ansökan eller anmälan godkännas, om detta anses vara förenligt med barnets bästa. För utredning av barnets bästa begärs ett utlåtande hos det organ som avses i 6 § socialvårdslagen (710/1982), om det inte är uppenbart onödigt att inhämta ett utlåtande.

6 §

Utredd identitet

En förutsättning för förvärv av finskt medborgarskap är att identiteten har utretts tillförlitligt.

Identiteten kan utredas med hjälp av dokument eller genom att sådana uppgifter lämnas om personens namn, födelsedatum, familjeförhållanden och andra personuppgifter som med tanke på avgörandet av ärendet är nödvändiga och som i övrigt anses vara tillförlitliga. Vid utredning av identiteten kan de uppgifter beaktas som personen tidigare lämnat myndigheten om sin egen och sitt barns identitet.

Om en utlänning minst de senaste 10 åren har använt den identitet som framgår av befolkningsdatasystemet, anses hans eller hennes identitet utredd enligt 1 mom., även om han eller hon tidigare har använt flera än en identitet.

7 §

Egentligt bo och hemvist

Vid bedömningen av en utlännings boende i Finland avses med egentligt bo och hemvist i denna lag personens faktiska och huvudsakliga vistelseort där vistelsen är av stadigvarande art.

8 §

Födelse i Finland

I denna lag jämställs med födelse i Finland födelse på ett finskt fartyg eller luftfartyg på en främmande stats område eller på internationellt område.

2 kap.

Finskt medborgarskap på grundval av födelse

9 §

Barn

Ett barn förvärfvar finskt medborgarskap vid födelsen, om

- 1) modern är finsk medborgare,
- 2) fadern är finsk medborgare, och
 - a) är gift med barnets moder, eller
 - b) barnet föds i Finland och mannens faderskap till barnet fastställs,
- 3) fadern är död, men var finsk medborgare vid sin död, och
 - a) var gift med barnets moder, eller
 - b) barnet föds i Finland och mannens faderskap till barnet fastställs, eller
- 4) barnet föds i Finland och inte vid födelsen får någon främmande stats medborgarskap, och barnet inte på grundval av födelsen ens i andra hand har rätt att förvärva någon främmande stats medborgarskap.

Ett barn som föds i Finland förvärfvar finskt medborgarskap på grundval av födelseplatsen, om barnets föräldrar har flyktingstatus i Finland eller om de annars har getts skydd mot sin medborgarstats myndigheter. Dessutom förutsätts att barnet inte förvärfvar någondera föräldrarnas medborgarskap på annat sätt än genom att barnets födelse registreras hos myndigheten i föräldrarnas medborgarstat eller på något annat sätt som förutsätter medverkan av denna stats myndighet. Om endast den ena föräldern har getts det skydd som avses ovan, förutsätts också att barnet inte vid födelsen förvärfvar och inte på grundval av födelsen ens i andra hand har rätt att förvärva den andra föräldrarnas medborgarskap.

10 §

Adoptivbarn

Ett utländskt barn under 12 år som har adopterats och av vars adoptivföräldrar åtminstone den ena är finsk medborgare förvärfvar finskt medborgarskap på grundval av adoptionen räknat från den tidpunkt då adoptionen blev giltig i Finland.

11 §

Föräldrarnas äktenskap

Ett barn som inte förvärfvar finskt medborgarskap med stöd av 9 § eller som inte har förvärvat finskt medborgarskap efter anmälan, förvärfvar finskt medborgarskap genom äktenskap mellan sina föräldrar räknat från den dag äktenskapet ingicks, om mannen när barnet föddes var och därefter har varit finsk medborgare och mannens faderskap till barnet har fastställts före ingåendet av äktenskapet.

Om faderskapet dock fastställs efter ingåendet av äktenskapet och fadern fortfarande är finsk medborgare, förvärfvar barnet finskt medborgarskap först från dagen för fastställandet av faderskapet. Om fadern har dött efter ingåendet av äktenskapet, förvärfvar barnet finskt medborgarskap räknat från dagen för fastställandet av

faderskapet, om fadern var finsk medborgare vid sin död.

12 §

Hittebarn och barn till föräldrar med okänt medborgarskap

Ett hittebarn som påträffas i Finland anses som finsk medborgare så länge som barnet inte har konstaterats vara en främmande stats medborgare. Om barnet har konstaterats vara en främmande stats medborgare först efter att han eller hon har fyllt fem år, behåller barnet dock sitt finska medborgarskap.

Om ett i Finland fött barns föräldrars medborgarskap är okänt, anses barnet vara finsk medborgare så länge som han eller hon inte har konstaterats vara en främmande stats medborgare. Detsamma gäller ett i Finland utom äktenskapet fött barn vars moders medborgarskap är okänt. Om barnet har konstaterats vara en främmande stats medborgare först efter att han eller hon har fyllt fem år, behåller barnet dock sitt finska medborgarskap.

3 kap.

Finskt medborgarskap på ansökan

13 §

Allmänna villkor för naturalisation

En utlänning beviljas på ansökan finskt medborgarskap, om han eller hon när ansökan avgörs

1) har fyllt 18 år eller före det ingått äktenskap,

2) har eller har haft sitt egentliga bo och hemvist i Finland (*boendetid*),

a) de senaste sex åren utan avbrott (*oavbruten boendetid*), eller

b) åtta år efter det han eller hon fyllt 15 år, varav de senaste två åren utan avbrott (*förvärvad boendetid*),

3) inte har gjort sig skyldig till en straffbar gärning eller meddelats besöksförbud (*oförvitlighetsvillkor*),

4) inte väsentligt har försummat sin underhållsskyldighet eller sina offentlighetsliga betalningsförpliktelser,

5) tillförlitligt kan redogöra för sin försörjning, och

6) har nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda finska eller svenska eller i stället för muntliga språkkunskaper motsvarande kunskaper i finskt teckenspråk (*språkkunskapsvillkor*).

Avvikelse från de allmänna villkoren för naturalisation kan göras endast på de grunder som anges nedan.

En person naturaliseras inte trots att han eller hon uppfyller villkoren för naturalisation, om det finns grundad anledning att misstänka att naturalisation äventyrar statens säkerhet eller allmän ordning eller om den huvudsakliga avsikten med förvärv av medborgarskap är att utnyttja förmåner som hänför sig till finskt medborgarskap utan avsikt att bosätta sig i Finland eller om naturalisation av något annat vägande skäl utifrån en helhetsbedömning av den sökandes situation strider mot statens fördel.

14 §

Boendetid

Med hänsyn till den sökandes ålder eller hälsotillstånd eller någon annan jämförbar orsak kan också den tid eller en del av den tid som den sökande vistats i landet utan tillstånd godkännas som boendetid, om detta skall anses skäligen för den sökande.

15 §

Boendetidens början

Boendetiden börjar

1) från dagen för flyttningen eller återflyttningen till Finland, om den sökande har eller tidigare har beviljats tillstånd eller rätt att flytta till Finland i stadigvarande syfte,

2) från dagen för beviljande av det första uppehållstillståndet, om den sökande inte vid ankomsten till Finland har tillstånd som berättigar till inflyttning,

3) från dagen för ansökan om asyl eller uppehållstillstånd, om utlänningen på basis av ansökan beviljats asyl i Finland eller uppehållstillstånd på grund av behov av skydd, eller

4) för en nordisk medborgare från dagen för flyttning till Finland eller dagen för registrering av flyttningsanmälan, beroende på vilken av dessa som infaller senare.

Om den sökandes identitet inte har utretts, börjar den godtagbara boendetiden först när den sökande företett en utredning om sin identitet. En tidigare vistelse eller en del av den kan godkännas som boendetid, om den sökande har visat initiativ till att identiteten utreds, lika väl som den tid som tillbringats här som minderårig eller en del av den, om identiteten inte har utretts av någon orsak som beror på vårdnadshavaren eller av någon annan orsak som inte beror på den sökande.

16 §

Avbrott i oavbruten boendetid

En oavbruten boendetid avbryts av andra än korta frånvarotider. Den oavbrutna boendetiden avbryts också, om frånvarotider förekommer så regelbundet och om de är så många att den sökande kan anses ha vistas eller vistas största delen utanför Finland. Den oavbrutna boendetiden kan dock anses ha förblivit oavbruten, om frånvaron berott på en vägande personlig orsak.

Korta frånvarotider räknas med i den oavbrutna boendetiden. Sådana är

- 1) frånvarotider på mindre än en månad,
- 2) högst sex frånvarotider på minst en månad men under två månader,
- 3) en frånvaro på minst två men under sex månader, och
- 4) en frånvaro på högst sex månader.

Tillfälliga frånvarotider på över sex månader men mindre än ett år räknas inte med i den oavbrutna boendetiden, men de avbryter inte den oavbrutna boendetiden.

17 §

Bevis på språkkunskaper

Att språkkunskapsvillkoret uppfylls kan visas genom avläggande av en allmän språkexamen på färdighetsnivå tre eller statens språkexamen med nöjaktig förmåga att använda språket i tal och skrift eller genom att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs med finska eller svenska som modersmål. Språkkunskaper kan också visas genom annan skolutbildning eller på något annat sätt, om den som utfärdar examensintyg över statens språkexamen har bedömt att språkkunskapsnivån uppfyller språkkunskapsvillkoret.

18 §

Undantag från boendetiden och språkkunskapsvillkoret

En utlänning kan utan hinder av 13 § 1 mom. 2 och 6 punkten beviljas finskt medborgarskap, om

1) han eller hon på grundval av laglig och långvarig vistelse i Finland eller av någon annan härmed jämförbar orsak har fast anknytning till Finland, samt

2) hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och de senaste två åren har funnits i Finland utan avbrott och om

a) det är oskäligt svårt att sköta ett stadigvarande arbete i huvudsyssla i Finland utan finskt medborgarskap,

b) det med beaktande av levnadsförhållandena för en 65-årig eller äldre sökande finns synnerligen vägande skäl för naturalisation,

c) en sökande utan att själv vara orsak till det i minst 10 år felaktigt har betraktats som finsk medborgare till följd av en finsk myndighets misstag som har lett till en betydelsefull påföljd som sammanhänger med en finsk medborgares rättigheter eller skyldigheter, eller

d) det annars föreligger ett vägande, särskilt skäl som kan jämföras med de skäl som anges i underpunkterna a—c.

En utlänning kan beviljas finskt medborgarskap utan hinder av 13 § 1 mom. 6 punkten, om han eller hon på grund av sitt hälsotillstånd eller hörsel-, syn- eller talskada inte förmår uppfylla språkkunskapsvillkoret.

19 §

Undantag från oförvitlighetsvillkoret

En utlänning kan utan hinder av 13 § 1 mom. 3 punkten beviljas finskt medborgarskap, om det utifrån en helhetsbedömning av den sökandes situation föreligger vägande skäl att avvika från oförvitlighetsvillkoret särskilt med hänsyn till den tid som förflutit sedan brottet eller brotten begicks, hur strängt straffet var och gärningens art. Hänsyn tas också till om den sökande upprepade gånger har gjort sig skyldig till straffbara gärningar. Vid bedömningen kan också beaktas en dom som meddelats utomlands, förutsatt att det utdömda straffet inte strider mot straffssystemet i Finland.

På basis av bedömningen kan en väntetid bestämmas under vilken den sökande inte naturaliseras, om det inte finns vägande skäl till detta. Väntetiden kan vara ett eller högst sju år räknat från det att ett ovillkorligt fängelsestraff avtjänats. I fråga om villkorliga fängelsestraff, samhällstjänst, ungdomsstraff och bötesstraff kan väntetiden vara ett eller högst tre år räknat från dagen för brottets begående. Detsamma gäller ett brott för vilket domstolen har meddelat domseftergift. Inrikesministeriet kan meddela anvisningar om hur väntetiden noggrannare bestäms.

20 §

Undantag i fråga om flyktingar och ofrivilligt statslösa

En utlänning kan utan hinder av 13 § 1 mom. 2 punkten beviljas finskt medborgarskap, om

1) han eller hon i Finland har flyktingstatus, har uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller är ofrivilligt statslös, och

2) hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland

a) de senaste fyra åren utan avbrott, eller

b) sammanlagt sex år efter det han eller hon fyllt 15 år, varav de senaste två åren utan avbrott.

Medborgarskapsansökan av en person som avses i 1 mom. skall behandlas i brådskande ordning.

21 §

Undantag i fråga om tidigare finska medborgare och nordiska medborgare

En tidigare finsk medborgare samt en medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige kan utan hinder av 13 § 1 mom. 2 punkten beviljas finskt medborgarskap, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland de senaste två åren utan avbrott.

22 §

Undantag i fråga om en finsk medborgares make

En finsk medborgares make kan utan hinder av 13 § 1 mom. 2 punkten beviljas finskt medborgarskap, om

1) makarna bor och har bott tillsammans i minst tre år, och

2) den sökandes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland

a) de senaste fyra åren utan avbrott, eller

b) sammanlagt sex år efter det han eller hon fyllt 15 år, varav de senaste två åren utan avbrott.

23 §

Undantag i fråga om medsökande

En medsökande som inte har fyllt 15 år kan beviljas finskt medborgarskap utan hinder av 13 § 1 mom. 2 och 6 punkten, om den sökandes egentliga bo och hemvist när ansökan avgörs finns i Finland.

En medsökande som har fyllt 15 år kan beviljas finskt medborgarskap utan hinder av 13 §

1 mom. 2 punkten, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist när ansökan avgörs finns och har funnits i Finland de senaste fyra åren utan avbrott eller sammanlagt sex år efter det han eller hon fyllt sju år, varav de senaste två åren utan avbrott.

24 §

Naturalisation av barn

Ett barn kan på vårdnadshavarens ansökan beviljas finskt medborgarskap, om den som gör ansökan är finsk medborgare och om barnet bor hos den som gör ansökan.

Ett barn som avses i 1 mom. kan utan hinder av 13 § 1 mom. 2 och 6 punkten beviljas finskt medborgarskap, om barnet när ansökan avgörs är under 15 år och hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns i Finland.

Om barnet när ansökan avgörs har fyllt 15 år kan han eller hon utan hinder av 13 § 1 mom. 2 punkten beviljas finskt medborgarskap, förutsatt att barnets egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland de senaste fyra åren utan avbrott eller sammanlagt sex år efter det att barnet fyllt sju år, varav de senaste två åren utan avbrott.

Om ett barn som avses i 3 mom. är tidigare finsk medborgare eller nordisk medborgare, är dock förutsättningen för att ansökan godkänns en boendetid på två år.

25 §

Ansökan som är anhängig när den sökande blir myndig

Om en medsökande fyller 18 år eller ingår äktenskap innan ansökan har avgjorts, skall den medsökande komplettera ansökan så att den gäller honom eller henne själv.

Om ett barn fyller 18 år eller ingår äktenskap innan den ansökan som vårdnadshavaren gjort på hans eller hennes vägnar har avgjorts, skall barnet bekräfta ansökan med sin underskrift. Om ansökan inte bekräftas avslås den.

Utlänningsverket skall förelägga de personer som avses i 1 och 2 mom. en skälig tid under vilken ansökan skall kompletteras eller bekräftas. På en sökande som har kompletterat medborgarskapsansökan eller bekräftat en ansökan tillämpas villkoren enligt 23 § 2 mom. och 24 § 3 mom., om de har uppfyllts innan sökanden befriats från vårdnaden.

4 kap.

Finskt medborgarskap efter anmälan

26 §

Utlänning vars far är finsk medborgare

En utlänning som inte förvärvar finskt medborgarskap med stöd av 9 §, förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om fadern när han eller hon föddes var finsk medborgare och han eller hon föddes

1) i Finland och faderskapet fastställdes först efter att han eller hon fyllt 18 år eller ingått äktenskap före fyllda 18 år, eller

2) utanför Finland och faderskapet har fastställts.

27 §

Adoptivbarn som fyllt tolv år

Om ett utländskt barn har fyllt 12 år före adoptionen, förvärvar han eller hon finskt medborgarskap efter anmälan, om åtminstone den ena av adoptivföräldrarna är finsk medborgare och adoptionen är giltig i Finland.

28 §

Ung person

En person som har fyllt 18 men inte 23 år förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland sammanlagt minst 10 år, varav minst två år utan avbrott före det anmälan gjordes, och om han eller hon inte har dömts till fängelsestraff.

Om en i 1 mom. avsedd sökande är född i Finland, är villkoret för att anmälan godkänns dock sex års boendetid. Om den i 1 mom. avsedd sökandens egentliga bo och hemvist har funnits i Danmark, Island, Norge eller Sverige före det anmälan gjordes, jämföras boendet med boende i Finland, men dock endast fem år före det anmälan gjordes och endast fram till 16 års ålder.

Med stöd av 1 mom. kan finskt medborgarskap inte förvärvas av den som har förlorat finskt medborgarskap på grund av lämnande av oriktiga uppgifter eller av en medborgare eller tidigare medborgare i en fientlig stat, när försvarstillstånd har införts.

29 §

Tidigare finsk medborgare

En tidigare finsk medborgare förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland sammanlagt minst 10 år, varav minst två år utan avbrott före det anmälan gjordes, och han eller hon har fyllt 18 år.

En tidigare finsk medborgare förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om han eller hon har förlorat sitt medborgarskap på grundval av otillräcklig anknytning till Finland. Dessutom förutsätts att den sökande inte har fått information om förfarandet för att behålla medborgarskapet.

En person som har förlorat finskt medborgarskap på grund av lämnande av oriktiga uppgifter kan inte förvärva finskt medborgarskap med stöd av 1 mom.

30 §

Nordisk medborgare

En 18 år fylld medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om han eller hon har förvärvat medborgarskap i Danmark, Island, Norge eller Sverige på något annat sätt än genom natura-

lisation, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns och har funnits i Finland de senaste sex åren och om han eller hon under denna tid inte har dömts till frihetsstraff.

En person som har förlorat finskt medborgarskap och som därefter utan avbrott varit medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om hans eller hennes egentliga bo och hemvist finns i Finland.

31 §

Tidpunkten för förvärv av medborgarskap

Medborgarskap som bygger på anmälan anses ha förvärvats den dag då anmälan har anhängiggjorts hos den behöriga myndigheten, om villkoren för förvärv av medborgarskap uppfylls den dag då ärendet anhängiggjordes. I annat fall anses medborgarskapet ha förvärvats den dag då de för förvärv av medborgarskap föreskrivna villkoren uppfylls.

5 kap.

Förlust och behållande av finskt medborgarskap

32 §

Inverkan av upphävande av faderskap

Om en äkta mans faderskap har upphävts eller talan om upphävande av faderskapet har väckts innan barnet fyllt fem år, eller om fastställt faderskap har upphävts eller talan om upphävande av faderskapet har väckts inom fem år från fastställandet av faderskapet, kan det beslutas att barnet förlorar sitt finska medborgarskap som det förvärvat på grundval av faderns medborgarskap. Detta beslut fattas utifrån en helhetsbedömning av barnets situation. Vid bedömningen skall i synnerhet beaktas barnets ålder och anknytning till Finland.

33 §

Förlust av medborgarskap på grund av lämnande av oriktiga uppgifter

Om en person har lämnat en sådan uppgift om sin person eller någon annan oriktig eller vilseledande uppgift som, om den hade varit känd, skulle ha lett till att finskt medborgarskap förvägras, eller hemlighållit en väsentlig omständighet som skulle ha haft samma verkan, kan det beslutas att personen förlorar sitt finska medborgarskap som han eller hon förvärvat på ansökan eller efter anmälan.

Om ett barn har förvärvat finskt medborgarskap tillsammans med en person som avses i 1 mom. eller om en i 1 mom. avsedd persons medborgarskap har varit en förutsättning för att barnet förvärvat finskt medborgarskap, kan ett beslut om förlust av finskt medborgarskap också fattas för barnets del. Barnet kan dock inte förlora sitt finska medborgarskap, om barnets förälder är finsk medborgare.

Ett i 1 och 2 mom. avsett beslut fattas utifrån en helhetsbedömning av personens situation. Vid bedömningen beaktas förutom hur klandervärd gärningen är de omständigheter som hängt samman med den samt den persons anknytning till Finland som gjort ansökan eller anmälan. För barnets del skall dessutom beaktas barnets ålder och anknytning till Finland.

Ett beslut om förlust av medborgarskap kan i fall som avses i 1 och 2 mom. inte fattas, om minst fem år har förflutit sedan medborgarskapsansökan eller medborgarskapsanmälan avgjordes. Om ett ärende som gäller förlust av medborgarskap dock har blivit anhängigt innan fem år har förflutit sedan beslutet om medborgarskap fattades, kan beslut fattas ännu därefter. Om beslut på medborgarskapsansökan har meddelats på villkor att den sökande före förvärvet av finskt medborgarskap befrias från sitt dåvarande medborgarskap, anses beslutet ha fattats först efter att det konstaterats att villkoret uppfyllts eller ett nytt beslut utan villkor har meddelats.

34 §

Behållande av medborgarskap vid uppnående av 22 års ålder

En finsk medborgare som också har medborgarskap i någon främmande stat behåller sitt finska medborgarskap vid uppnående av 22 års ålder endast om han eller hon har tillräcklig anknytning till Finland.

En tillräcklig anknytning anses föreligga, om

1) personen är född i Finland och har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland när han eller hon fyller 22 år,

2) personen har haft hemkommun i Finland eller egentligt bo och hemvist i Danmark, Island, Norge eller Sverige sammanlagt minst sju år innan han eller hon fyllde 22 år, eller

3) personen efter att ha fyllt 18 men inte 22 år

- a) skriftligen har meddelat en finsk diplomatisk beskickning eller ett finskt konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller magistraten att han eller hon vill behålla sitt finska medborgarskap,

- b) har fått finskt pass, eller

- c) i Finland fullgjort värnplikt eller civiltjänst.

35 §

Befrielse från finskt medborgarskap

En finsk medborgare som också är medborgare i en främmande stat eller som vill bli medborgare i en främmande stat, kan på ansökan befrias från finskt medborgarskap. I ansökan skall uppges orsaken till att den sökande vill bli befriad från finskt medborgarskap. Ansökan godkänns inte om den sökande har hemkommun i Finland och om syftet med befrielsen är att undvika en skyldighet som följer av finskt medborgarskap.

Om den sökande inte ännu när ansökan avgörs är medborgare i en främmande stat, kan han eller hon befrias från sitt finska medborgarskap endast genom ett beslut vars ikraftträdande förutsätter att den sökande inom den tid som nämns i beslutet lämnar en utredning om förvärvet av medborgarskap i den främmande staten. När ut-

redningen om förvärvet av medborgarskap i den främmande staten har lagts fram, utfärdas ett intyg om att villkoret uppfyllts.

6 kap.

Bestämmande av medborgarskapsstatus och myndigheters meddelanden

36 §

Bestämmande av medborgarskapsstatus

Utlänningsverket bestämmer medborgarskapsstatus på begäran av en myndighet eller en part när frågan är av betydelse med hänsyn till om finskt medborgarskap föreligger eller med tanke på en därtill hörande rättighet eller skyldighet, om en anteckning i en myndighets personregister är korrekt eller med hänsyn till en utlännings vistelse i Finland eller någon annan därmed jämförbar orsak.

Om personens medborgarskap är okänt och han eller hon har hemkommun i Finland, skall man sträva efter att bestämma personens medborgarskapsstatus. Medborgarskapsstatus bestäms dock inte, om identiteten till övriga delar inte har utretts.

37 §

Information om behållande av finskt medborgarskap

Ur befolkningsdatasystemet tas årligen ut uppgift om de personer som antecknats som finska medborgare och som ifrågavarande år fyller 18 år och för vilka i befolkningsdatasystemet antecknats en adress där personen är anträffbar. Uppgift om personer som har haft hemkommun i Finland sammanlagt minst sju år tas dock inte ut.

Personer om vilka uppgift tagits ut ur befolkningsdatasystemet meddelas en anvisning om hur de skall förfara för att behålla finskt medborgarskap när de fyller 22 år. Utlänningsverket svarar för att en anvisning meddelas. Anvisningen meddelas det år då personen fyller 18 år.

38 §

Magistratens uppgifter i samband med bestämmande av medborgarskap

När en person behåller sitt finska medborgarskap vid uppnådd 22 års ålder på grundval av tillräcklig anknytning, antecknar magistraten saken i befolkningsdatasystemet och informerar personen om anteckningen.

Ur befolkningsdatasystemet tas regelbundet ut uppgift om de personer som fyllt 22 år och som antecknats som finska medborgare och som medborgare i någon främmande stat. Om en person på grund av otillräcklig anknytning till Finland har förlorat finskt medborgarskap när han eller hon fyllt 22 år, gör magistraten en anteckning om saken i befolkningsdatasystemet och informerar personen om detta, om personens adress är känd.

39 §

En parts skyldighet att lämna uppgifter

För bestämmande av medborgarskapsstatus skall en part till Utlänningsverket och i de fall som avses i 38 § till magistraten ge in de uppgifter som han eller hon känner till och som hänför sig till förvärv eller förlust av medborgarskap samt bistå vid anskaffningen av de uppgifter och handlingar som behövs till den del hans eller hennes bistånd skäligen kan krävas.

40 §

Myndigheternas skyldighet att lämna uppgifter till varandra

Utlänningsverket meddelar sina beslut om finskt medborgarskap för anteckning i befolkningsdatasystemet.

Magistraten underrättar Utlänningsverket om barn som fötts i Finland, ifall barnets föräldrar i befolkningsdatasystemet har antecknats som statslösa eller ifall föräldrarnas medborgarskap är okänt.

Sedan en beskickning fått ett meddelande om en persons vilja att behålla sitt finska medbor-

garskap eller sedan polisen eller beskickningen utfärdat finskt pass för en person som fyllt 18 men inte 22 år, underrättar polisen eller beskickningen befolkningsdatasystemet om saken. Huvudstaben och civiltjänstcentralen lämnar motsvarande underrättelse när en finsk medborgare som inte har fyllt 22 år har fullgjort värnplikt eller civiltjänst i Finland. Anteckning om att medborgarskapet behålls med stöd av 34 § skall göras i systemet innan personen fyller 22 år.

En underrättelse som avses i 3 mom. är dock inte nödvändig om personen har haft hemkommun i Finland sammanlagt minst sju år.

7 kap.

Ändringssökande

41 §

Sökande av ändring i Utlänningsverkets beslut

Beslut som Utlänningsverket fattat med stöd av denna lag får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

42 §

Sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut

Beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av denna lag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Också Utlänningsverket har besvär rätt till den del Utlänningsverkets beslut har upphävts eller ändrats genom förvaltningsdomstolens beslut.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

43 §

Medsökande i ansökan och anmälan

Medsökande kan beviljas finskt medborgarskap på ansökan eller efter anmälan endast till-

sammans med en sökande. På medsökande i en anmälan tillämpas inte förutsättningarna enligt 4 kap. som gäller sökande.

Av medsökande i en anmälan som avses i 30 § 2 mom. förutsätts att han eller hon har sitt egentliga bo och hemvist i Finland. Om beviljande av medborgarskap efter anmälan förutsätter att den sökande har och har haft sitt egentliga bo och hemvist i Finland åtminstone de senaste två åren, förutsätts av en medsökande som har fyllt 15 år att han eller hon har och har haft sitt egentliga bo och hemvist i Finland de senaste två åren utan avbrott, och av en medsökande som inte har fyllt 15 år att han eller hon har sitt egentliga bo och hemvist i Finland.

44 §

Anhängiggörande av ansökan och anmälan

En i denna lag avsedd ansökan och anmälan skall personligen lämnas in till polisinspektionen i det härad inom vars verksamhetsområde den sökande har sin hemkommun. Ansökan om befrielse från finskt medborgarskap, anmälan enligt 26 och 27 § om barn eller adoptivbarn samt anmälan som avses i 29 § 2 mom. kan också lämnas in till Finlands diplomatiska beskickningar, konsulat eller honorärkonsulat. Vårdnadshavaren gör och lämnar in en ansökan eller anmälan för ett barn som är sökande. Medsökande och barn som är sökande skall vara närvarande när ansökan eller anmälan lämnas in.

Polisen kontrollerar identiteten i fråga om den sökande eller en vårdnadshavare som på barnets vägnar lämnar in en ansökan eller anmälan. Om en medsökande eller ett barn som är sökande har ett eget resedokument eller identitetsbevis, kontrollerar polisen också barnets identitet. Om anmälan anhängiggörs utanför Finland, kontrollerar beskickningen identiteten.

Ett villkor för fortsatt behandling av ansökan och anmälan efter kontroll enligt 2 mom. är att Utlänningsverkets behandlingsavgift betalas. Avgiften bestäms enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Närmare bestämmelser om avgiften utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

På behandlingen av ärenden enligt denna lag vid honorärkonsulat tillämpas lagen om förvaltningsförfarande (598/1982).

45 §

Bilagor till ansökan

Den sökande skall till medborgarskapsansökan foga en i 17 § avsedd utredning om sina kunskaper i finska eller svenska. Utredning om språkkunskaper behövs dock inte om den sökande är ett barn som inte har fyllt 15 år. Om en medsökande som fyllt 15 år omfattas av ansökan, skall den sökande till ansökan också foga en utredning om den medsökandes kunskaper i finska eller svenska. Om barnet fyller 15 år efter att ansökan anhängiggjorts men innan den har avgjorts, skall en utredning om barnets språkkunskaper fogas till ansökan.

En sökande som till stöd för sin ansökan vill åberopa någon undantagsbestämmelse i denna lag skall till sin ansökan foga den utredning som han eller hon grundar sitt krav på.

46 §

Inhämtande av tilläggsutredningar

Den sökande kan förpliktas att till sin medborgarskapsansökan foga en av utländsk myndighet given utredning som motsvarar straffregisterutdrag från de stater där den sökande eller en medsökande som fyllt 15 år har vistats minst två år, om en sådan utredning skäligen står att få. Alternativt kan den sökande ge sitt samtycke till inhämtande av en sådan utredning.

Beträffande ansökan kan utlåtande begäras hos skyddspolisen, centralkriminalpolisen, Huvudstaben och socialmyndigheten i fråga.

Utlänningsverket, skyddspolisen och centralkriminalpolisen kan kalla den sökande att lämna uppgifter som behövs för behandling av ansökan eller anmälan. Dessa myndigheter skall i mån av möjlighet samtidigt intervjua den sökande. Om ansökan eller anmälan har anhängiggjorts utomlands, kan vederbörande Finlands

diplomatiska beskickning eller konsulat som leds av en utsänd tjänsteman, på Utlänningsverkets begäran kalla den sökande att lämna uppgifter som behövs för behandling av ärendet.

Den sökande kan också förpliktas att lämna annan tilläggsutredning, om detta är nödvändigt för att utreda villkoren för godkännande av ansökan eller anmälan.

47 §

Handlingar som skall ges Utlänningsverket

En handling som hör samman med en ansökan, en anmälan eller bestämmande av medborgarskapsstatus enligt denna lag och som skall ges in till en myndighet, skall vara originalhandling. Utlänningsverket kan godkänna också en bestyrkt kopia av handlingen, om kopian kan anses vara tillförlitlig.

En handling som utfärdats av en utländsk myndighet skall vara legaliserad eller till den skall fogas ett intyg av en behörig myndighet i staten i fråga, om inte legalisering eller fogande av intyget till handlingen är uppenbart onödigt. Den sökande eller någon annan part skall i ett ärende som anhängiggjorts på deras initiativ sörja för att en handling översätts till finska eller svenska. Utlänningsverket kan godkänna också andra än legaliserade handlingar eller handlingar som saknar intyg samt handlingar som inte har översatts, om detta med hänsyn till handlingens och ärendets art är motiverat.

48 §

Rätt att få uppgifter ur register

Utöver vad som bestäms någon annanstans har Utlänningsverket för utförande av de uppgifter som föreskrivs för det i lag rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och på det sätt som avtalas med den registeransvarige utan avgift få uppgifter som är nödvändiga för utredning av förutsättningarna för förvärv, behållande och förlust av samt befrielse från finskt med-

borgarskap samt för bestämmande av medborgarskapsstatus, enligt följande:

- 1) uppgifter ur gränsbevakningsväsendets gränsbevakningsregister och straffdataregister,
- 2) uppgifter ur bötesregistret, och
- 3) uppgifter om skattskyldigas inkomster och förmögenhet samt andra beskattningsuppgifter ur skatteförvaltningens datasystem.

Bestämmelser om rätten att få uppgifter ur straffregistret finns i straffregisterlagen (770/1993).

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas med hjälp av teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan en teknisk anslutning öppnas skall Utlänningsverket lämna den registeransvarige en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

49 §

Meddelande av kontaktuppgifter

En person är skyldig att meddela sina kontaktuppgifter och ändringar i dem till den myndighet som behandlar ett i denna lag avsett ärende som anhängiggjorts på personens initiativ.

50 §

Beslut och delgivning av beslutet

Ett för den sökande positivt beslut som fattats med stöd av denna lag behöver inte motiveras. Om ett beslut är endast delvis positivt eller om ett positivt beslut som gäller ett barn har fattats i strid med den andra vårdnadshavarens eller barnets vilja, motiveras beslutet.

Ett för den sökande positivt beslut kan delges genom att det sänds med posten på den adress som den sökande uppgivit. Mottagaren anses i Finland ha fått del av beslutet senast sju och utomlands senast 30 dagar efter det brevet sändes, om inte något annat visas.

Ett annat beslut än ett sådant som är positivt för den sökande delges per post mot mottagningsbevis. Beslutet kan också på basis av bemyndigande av den sökande, dennes vårdnadshavare eller en part i ett annat medborgarskaps-

ärende eller dennes vårdnadshavare överlämnas till en mottagare av delgivning eller dennes företrädare. Över delgivningen skall då uppsättas ett skriftligt intyg varav framgår vem som verkställt delgivningen och vem som är mottagare samt tidpunkten för delgivningen. Om en delgivning utomlands inte kan verkställas, delges handlingen i Finland genom offentlig delgivning på det sätt som föreskrivs i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966).

51 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om myndigheternas uppgifter vid anhängiggörande och behandling av ett ärende som gäller ansökan, anmälan och bestämmande av medborgarskapsstatus, om betalning av behandlingsavgift när ansökan anhängiggörs vid ett honorärkonsulat samt om myndigheternas samarbete för att samordna åtgärderna på ett ändamålsenligt sätt och sköta informationsförmedlingen i ärenden som gäller finskt medborgarskap.

9 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

52 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Genom denna lag upphävs medborgarskapslagen av den 28 juni 1968 (401/1968) jämte ändringar (*den tidigare lagen*).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

53 §

Allmänna övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas på ärenden som blir anhängiga efter lagens ikraftträdande, med de undantag som föreskrivs nedan.

På den sökande och medsökande i en medborgarskapsansökan som anhängiggörs efter lagens ikraftträdande tillämpas i stället för boendetiden enligt 13 § 1 mom. 2 punkten den tidigare lagens boendetidsvillkor, om den sökande när medborgarskapsansökan anhängiggörs uppfyller den tidigare lagens boendetidsvillkor och om medborgarskapsansökan anhängiggörs inom ett år från lagens ikraftträdande.

På en medborgarskapsansökan som avses i 2 mom. tillämpas dock bestämmelserna i denna lag om förvärvad boendetid om de leder till ett förmånligare slutresultat för den sökande.

54 §

Ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft

När denna lag träder i kraft tillämpas på anhängiga medborgarskapsanmälningar och ansökningar om behållande av medborgarskap den tidigare lagen i fråga om villkoren för förvärv och behållande av medborgarskap samt på ärenden som avses i den tidigare lagens 8 b § 1 och 3 mom. den tidigare lagens bestämmelser om förlust eller behållande av medborgarskap.

På medborgarskapsansökningar som är anhängiga vid denna lags ikraftträdande tillämpas boendetidsvillkoret enligt den tidigare lagen, om den sökandes egentliga bo och hemvist vid denna lags ikraftträdande finns och har funnits i Finland minst en tid som anges i den tidigare lagens boendetidsvillkor och om den tidigare lagens utkomstvillkor uppfylls. Bestämmelserna om förvärvad boendetid i denna lag tillämpas dock på ansökan om de leder till ett förmånligare slutresultat för den sökande.

På medborgarskapsansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas villkoret om hederlig vandel enligt den tidigare lagen eller bestämmelserna i 13 § 1 mom. 3—5 punkten och 19 §, beroende på vilka bestämmelser som leder till ett förmånligare slutresultat för den sökande.

På medborgarskapsansökningar och ansökningar om behållande av medborgarskap som är

anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas vad gäller utredningen om kunskaper i finska eller svenska 1 § 2 mom. och 5 § 2 mom. medborgarskapsförordningen (699/1985).

55 §

Villkorligt beslut om naturalisation

På ett beslut som meddelats med stöd av 4 § 3 mom. i den tidigare lagen kan 11 § 1 mom. i den tidigare lagen tillämpas under den tid som anges i beslutet.

Utlänningsverket kan på skriftlig begäran av sökande som nämns i ett beslut som avses i 1 mom. besluta att villkoret stryks, om begäran har gjorts inom den i beslutet angivna tiden. Om villkoret också gäller en medsökande, förutsätter strykandet av villkoret för dennes del utom den sökandes skriftliga begäran också samtycke av den medsökandes vårdnadshavare och av en medsökande som har fyllt 12 år. Vid avgörande av ärendet iakttas dessutom i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om hörande av barn och vårdnadshavare. Om den medsökande efter det att beslutet meddelades har fyllt 18 år eller ingått äktenskap, skall han eller hon begära att villkoret stryks för hans eller hennes del.

En utlänning blir med stöd av 1 mom. finsk medborgare den dag då Utlänningsverket genom sitt beslut konstaterar att villkoret har uppfyllts. Om Utlänningsverket enligt 2 mom. beslutar att villkoret skall strykas i beslutet, anses finiskt medborgarskap ha förvärvats den dag då beslutet om strykande av villkoret har fattats.

56 §

Tillämpning av bestämmelserna om förlust i den medborgarskapslagstiftning som tidigare var i kraft

Bestämmelserna i Finlands tidigare medborgarskapslagstiftning om förlust av medborgarskap får inte tillämpas, om en person till följd av tillämpning av dessa bestämmelser skulle bli statslös.

57 §

Behållande av medborgarskap enligt den tidigare lagen

Denna lags 34 § tillämpas inte på den som efter ikraftträdandet av lagen fyller 22 år och som konstaterats behålla sitt finska medborgarskap med stöd 8 b § 1 eller 3 mom. i den tidigare lagen. Bestämmelserna i 34 § i denna lag tillämpas inte på en person som efter ikraftträdandet fyller 22 år och på vars ansökan som avses i 8 b § 2 mom. i den tidigare lagen har meddelats ett beslut om att medborgarskapet behålls.

58 §

Anmälan när fadern är finsk medborgare

En utlänning som är född utom äktenskap före denna lags ikraftträdande förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om fadern när han eller hon föddes var finsk medborgare och faderskapet har fastställts. Anmälan kan också göras om fadern var död när barnet föddes, men var finsk medborgare vid sin död och faderskapet har fastställts. Anmälan skall göras inom fem år från denna lags ikraftträdande.

59 §

Medborgarskapsanmälan för adoptivbarn som inte fyllt 12 år

Ett adoptivbarn som inte fyllt 12 år förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om beslutet om adoption har fattats före denna lags ikraftträdande. Dessutom förutsätts att åtminstone den ena av adoptivföräldrarna är finsk medborgare och adoptionen är giltig i Finland. Anmälan skall göras inom fem år från denna lags ikraftträdande.

60 §

Medborgarskapsanmälan inom utsatt tid

En tidigare finsk medborgare förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om han eller hon före denna lags ikraftträdande har förlorat sitt finska medborgarskap på grundval av

- 1) 1 § 1 mom. lagen om förlust av finskt medborgarskap (181/1927),
- 2) 10 § lagen om förvärvande och förlust av finskt medborgarskap (325/1941),
- 3) 8 § medborgarskapslagen (401/1968), eller
- 4) 8 § lagen om ändring av medborgarskapslagen (584/1984).

En utlänning som har fyllt 18 år förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om hans eller hennes

- 1) förälder har förvärvat finskt medborgarskap på något annat sätt än genom naturalisation, och
- 2) föräldern vid denna lags ikraftträdande var finsk medborgare eller om föräldern har avlidit före lagens ikraftträdande, men var finsk medborgare vid sin död, eller
- 3) föräldern skulle ha rätt att förvärva finskt medborgarskap med stöd av 1 mom. eller om villkoren enligt 1 mom. för att återfå finskt medborgarskap skulle uppfyllas för den döda förälderns vidkommande.

Finskt medborgarskap förvärvar dock inte en i 2 mom. avsedd person, om han eller hon är tidigare finsk medborgare som på ansökan har befriats från finskt medborgarskap.

Den anmälan som avses i 1 och 2 mom. skall göras inom fem år från denna lags ikraftträdande.

61 §

Anhängiggörande av medborgarskapsanmälan

Utöver vad som föreskrivs i 44 § kan anmälan som avses i 58—60 § lämnas in också till Finlands diplomatiska beskickningar, konsulat eller honorärkonsulat.

Till en beskickning kan anmälan också sändas per post. Villkoret för att anmälan skall bli

anhängig är i så fall att behandlingsavgiften enligt 44 § 3 mom. har betalats. Beskickningen skall utifrån en ansökan som sänts per post och genom att vid behov inhämta ytterligare utredningar kontrollera den sökandes identitet. Om identiteten inte kan kontrolleras på något annat sätt, kan en diplomatisk beskickning eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman ställa som villkor för fortsatt behandling av ansökan att den sökande infinner sig personligen på beskickningen. Ett honorärkonsulat skall med anledning av en anmälan som sänts till det vid behov

begära att någon annan beskickning fattar ett sådant beslut.

62 §

Behållande av medborgarskap vid uppnående av 22 års ålder

När finskt medborgarskap beviljas med stöd av 58 eller 60 §, anses den sökande ha tillräcklig anknytning till Finland enligt 34 § 2 mom. på basis av den medborgarskapsanmälan han eller hon gjort, om den sökande när beslutet fattas har fyllt 18 men inte 22 år.

Helsingfors den 24 januari 2003
